

บทบาท ภารกิจ และโครงสร้าง ตาม ว.13

ศูนย์อนามัยที่ 13

1. ประวัติความเป็นมาของศูนย์อนามัยที่ ๑๓ กรุงเทพฯ

ศูนย์อนามัยที่ 1 กรุงเทพฯ เดิมคือ สถานสงเคราะห์แม่และเด็ก สาทร ก่อตั้งขึ้นจากการประชุมเพื่อพัฒนาการสาธารณสุขของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2492 โดยกระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบดำเนินการประชุมร่วมกับองค์กร UNICEF และ WHO จัดตั้งโครงการอนามัยแม่และเด็กของประเทศไทยขึ้นในระยะเวลา 2 ปี ซึ่งต่อมาได้ขยายเป็น 3 ปี อาคารของสถานสงเคราะห์แม่และเด็กได้ก่อสร้างที่ปลายถนนสาทรใต้ ใกล้ท่าเรือสาทร เขตยานนาวา ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ ฝ่ายไทย ใช้งบประมาณของรัฐบาลไทย การดำเนินงานในระยะแรกได้รับความสนับสนุนจากองค์กรต่างประเทศ คือ WHO ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศสาขาต่างๆ คือ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคเด็ก พยาบาลสาธารณสุข พยาบาลผดุงครรภ์ นักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่สุขาภิบาล มาจัดรูปแบบวางแผนงานฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย องค์กร UNICEF ช่วยเหลืออุปกรณ์ทางการแพทย์และเวชภัณฑ์ ตลอดจนจัดสรรทุนแก่เจ้าหน้าที่ไทย แพทย์ พยาบาล ไปศึกษาต่อ ณ สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ เพื่อนำความรู้มาพัฒนางานอนามัยแม่และเด็ก

สถานสงเคราะห์แม่และเด็ก สาทร ได้ทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2495 โดย ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชนในเขตบางรักและยานนาวา จัดรูปแบบการบริการให้บริการสาธารณสุขเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Health Care) โดยเน้นงานอนามัยแม่และเด็กเป็นหลัก ให้บริการตรวจรักษาโรค การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็กที่ถูกแบบแผนแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข นักศึกษาแพทย์ นักศึกษาพยาบาล นักศึกษาพยาบาลสาธารณสุข และเจ้าหน้าที่ผดุงครรภ์อนามัย

ในระยะแรกเมื่อเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์แม่และเด็ก มีแพทย์หญิง ประชุม ณ นคร เป็นผู้อำนวยการสถานสงเคราะห์แม่และเด็กคนแรก แบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น 8 แผนก คือ

1. แผนกสูติกรรมตามบ้าน
2. แผนกพยาบาลสาธารณสุข
3. แผนกสังคมสงเคราะห์
4. แผนกอนามัยสิ่งแวดล้อม
5. แผนกธุรการ
6. แผนกคลินิกเด็ก
7. แผนกคลินิกแม่
8. แผนก LAB

หน้าที่/การดำเนินงานหลักของสถานสงเคราะห์แม่และเด็ก คือ

1. เป็นสถานที่ฝึกอบรมให้กับพยาบาลทุกจังหวัดในเรื่องการทำคลอด (สูติกรรม) เพื่อไปเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่หมอดำเฝ้าในจังหวัดของตนเอง
2. เป็นสถานที่ฝึกอบรมพื้นความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ผดุงครรภ์ทั่วประเทศ
3. เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติของโรงเรียนพยาบาลสาธารณสุข
4. เยี่ยมบ้าน/ดูแลสุขภาพแม่และเด็กในพื้นที่รับผิดชอบของสถานสงเคราะห์แม่และเด็ก 2 อำเภอ คือ อำเภอยานนาวา และอำเภอบางรัก

ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 กรมโยธาธิการ กรุงเทพมหานคร ได้เวนคืนสถานที่ เพื่อก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา คือบริเวณที่ก่อสร้างสะพานกรุงเทพฯ ในปัจจุบัน จึงย้ายสถานที่ทำการไปเช่าอยู่ชั่วคราวที่บ้านถนนประมวญ ต่อมา พ.ศ. 2523 ได้ย้ายมาอยู่สถานอนามัยเด็กกลางนนทบุรี ซึ่งขณะนั้นกรมอนามัยได้สร้างอาคารที่ทำการในที่ดินของกรมอนามัยที่เขตบางเขน เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกและอบรมการอนามัยแม่และเด็ก กรุงเทพฯ เริ่มก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2524 เป็นอาคาร 4 ชั้น หลังเดียว สร้างแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2525 จึงได้ย้ายที่ทำการจากอนามัยเด็กกลาง มาอยู่อาคารใหม่ เลขที่ 24/29 ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2526 ใช้ชื่อว่า ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต 1 ในสังกัดกรมอนามัย

ต่อมากรมอนามัย ได้ขยายการดำเนินงานของศูนย์ฯ ไปตามเขตต่างๆ รวม 12 เขต เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจจึงเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 1 เมื่อ 31 ตุลาคม 2530 และในปี 2545 รัฐบาลกำหนดให้มีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อลดขั้นตอนการบริหารราชการและให้มีการดำเนินงานแบบบูรณาการ จึงให้รวมศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 1 กับศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 1 เป็นหน่วยงานเดียวกันและเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น ศูนย์อนามัยที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม 2545 และคำสั่งกรมอนามัย ที่ 1139/2558 เรื่องกำหนดส่วนราชการและการปฏิบัติราชการ ศูนย์อนามัยที่ 13 กรุงเทพฯ ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2558 กรมอนามัยได้ปรับเปลี่ยนศูนย์อนามัยที่ 1-12 และจัดตั้งศูนย์อนามัยที่ 13 กรุงเทพฯ ขึ้นใหม่เป็นหน่วยงานภายในสังกัดกรมอนามัย ศูนย์อนามัยที่ 13 กรุงเทพฯ

2. วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรสร้างความเข้มแข็งและมีส่วนร่วม
ในการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและ
อนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี

3. พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุน ภาควิชาเกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
2. ผลิต/พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรม/ในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี ในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

4. ยุทธศาสตร์ศูนย์อนามัยที่ 1

1. พัฒนาระบบการทำงาน (พื้นที่/ต้นแบบ/การบริการ) ให้เอื้อต่อการอภิบาลระบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
2. ปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
3. บูรณาการความเข้มแข็งของภาควิชาเกี่ยวข้องในการส่งเสริม สุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม อย่างมีส่วนร่วม

5. ขอบเขตอำนาจหน้าที่

5.1 ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ

อำนาจหน้าที่ของศูนย์อนามัยที่ 1 กรุงเทพฯ

5.1.1 ศึกษา วิจัย พัฒนาและบริการวิชาการเพื่อประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการบริการ ส่งเสริมสุขภาพ การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในระดับพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น

5.1.2 สนับสนุนการดำเนินการเฝ้าระวังสถานะสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพ และสภาพแวดล้อมเพื่อสุขภาพในระดับพื้นที่รับผิดชอบ

5.1.3 เสริมสร้างศักยภาพ จัดความสามารถและความเข้มแข็ง ให้แก่หน่วยงานส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกระดับในการส่งเสริมสุขภาพ การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในระดับพื้นที่ที่รับผิดชอบตามมาตรฐานและบทบัญญัติของกฎหมาย

5.1.4 รณรงค์ เผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีด้านการบริการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมแก่เครือข่ายประชาชนในระดับพื้นที่รับผิดชอบ

5.1.5 สนับสนุนและกำกับคุณภาพการรับรองมาตรฐานด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

5.1.6 ประสานงาน ร่วมมือ สนับสนุน และติดตามนิเทศงานหน่วยงานส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคี เครือข่าย ในงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ การจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ การอนามัยสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

5.1.7 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของเขตบริการสุขภาพที่ 12 และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

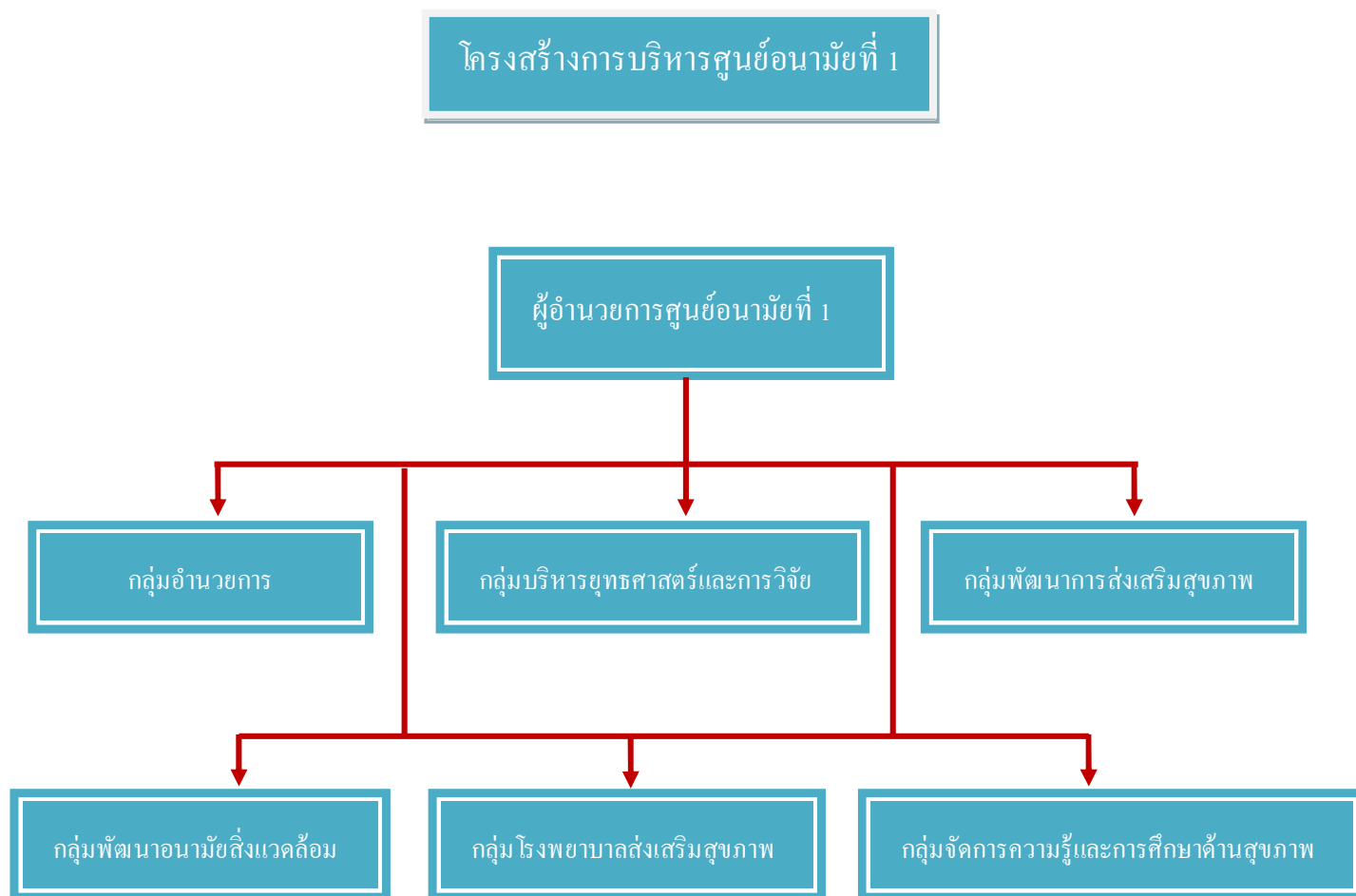
5.2 การแบ่งส่วนราชการ

5.2.1 โครงสร้าง และ บทบาทหน้าที่

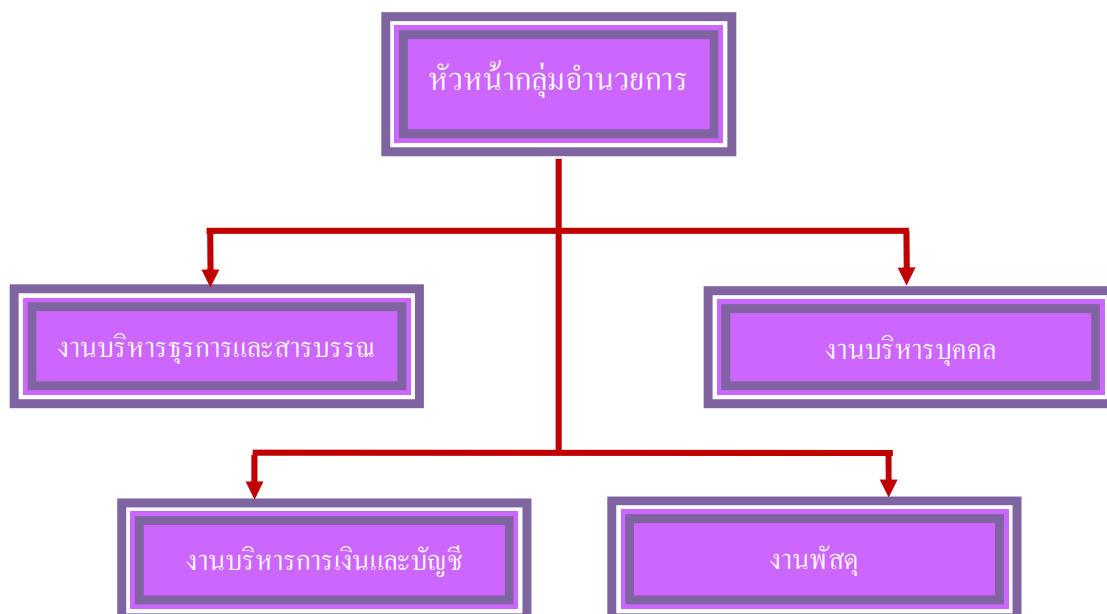
ศูนย์อนามัยที่ 1 ได้แบ่งโครงสร้าง ออกเป็น 6 กลุ่มงาน ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารยุทธศาสตร์และการวิจัย
3. กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ
4. กลุ่มพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม
5. กลุ่มโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
6. กลุ่มจัดการความรู้และการศึกษาด้านสุขภาพ

6. โครงสร้างการบริหาร

1. กลุ่มอำนวยการ

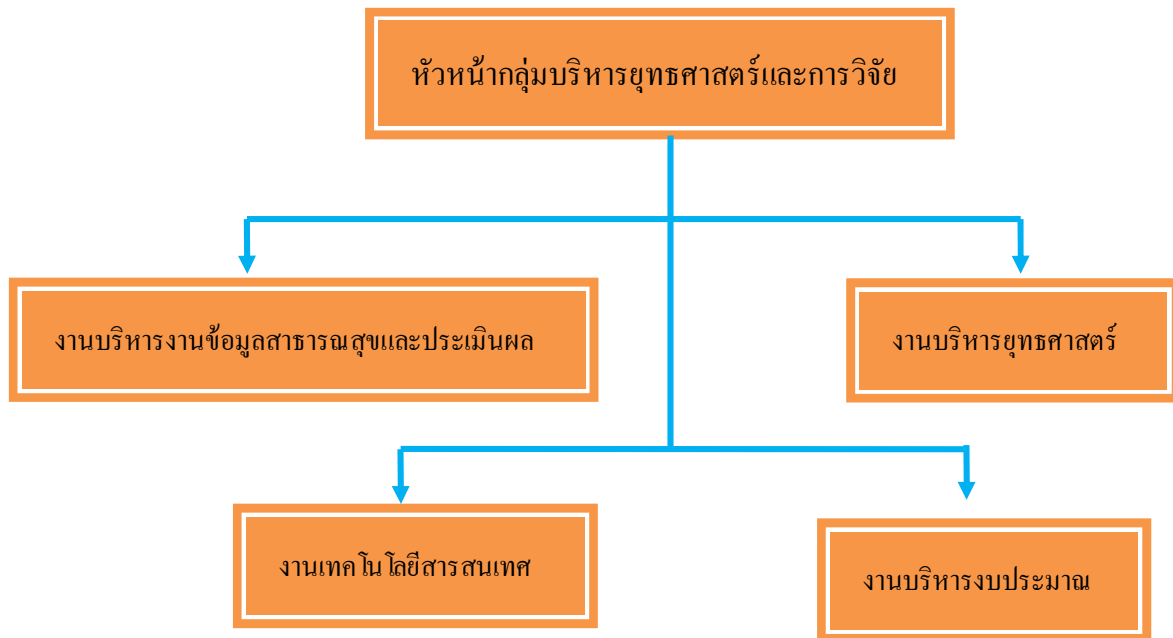

บทบาทหน้าที่

เป็นกลุ่มงานที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. บริหารงานสารบรรณและสนับสนุนด้านบริการ
2. บริหารงานบุคคลและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
3. บริหารงานพัสดุ อาคารสถานที่และยานพาหนะ
4. บริหารการเงินและบัญชี
5. ดูแลด้านสิทธิประโยชน์ค่ารักษาพยาบาลของเจ้าหน้าที่

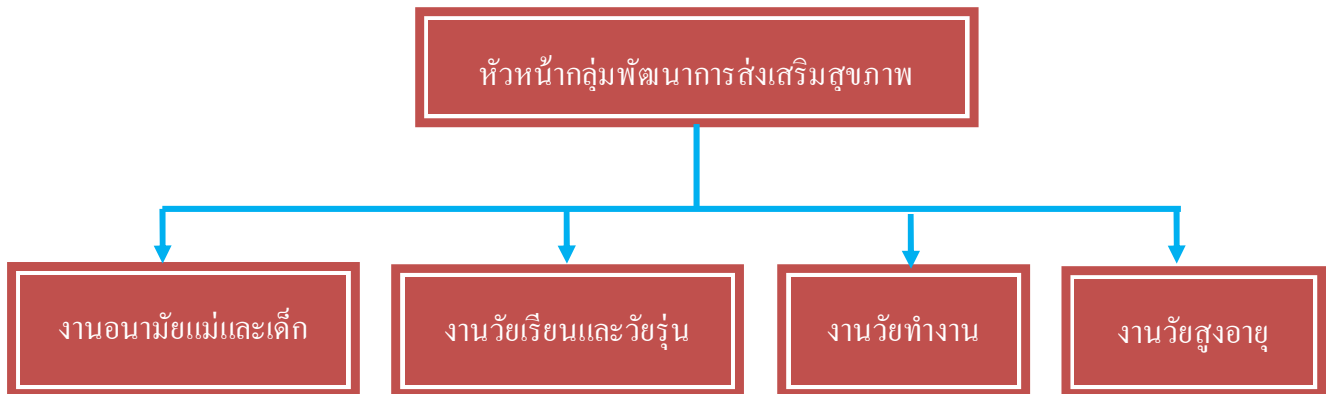
2. กลุ่มบริหารยุทธศาสตร์และการวิจัย

บทบาทหน้าที่

1. วิเคราะห์นโยบายกระทรวง กรมอนามัย ปัญหาของพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนของหน่วยงานและแผนพัฒนาองค์กร
2. กำหนดกรอบแนวทางการจัดทำแผนงาน งบประมาณ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรมอนามัย
3. ประสานและชี้แจงการทำงานกับภาคีเครือข่ายของศูนย์ (ได้แก่ สสจ. อปท. สถานศึกษา องค์กรเอกชน ฯลฯ)
4. จัดระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการของหน่วยงาน
5. กำกับการจัดทำกรอบแนวทางการจัดทำและรายงานผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน
6. บริหารจัดการระบบข้อมูลด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
7. บริหารจัดการและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
8. สนับสนุนหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร

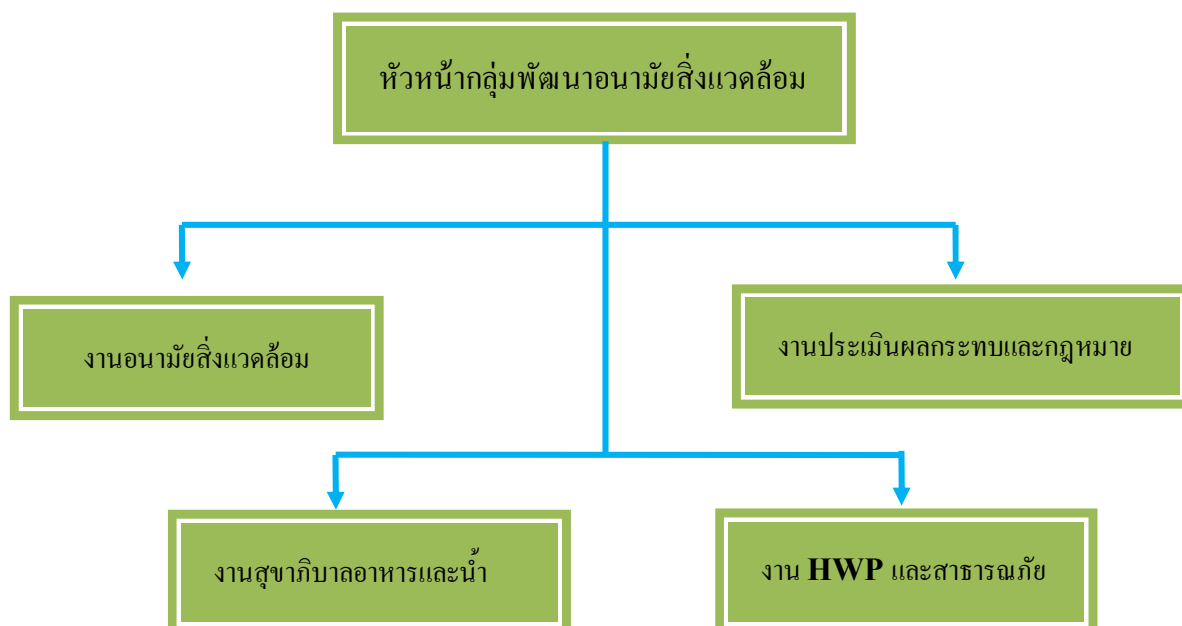
3. กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ

บทบาทหน้าที่

1. เฝ้าระวังด้านสุขภาพ และปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ
2. ผลิตและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพ
3. คຸ້ມครองผู้บริ โภคด้านสุขภาพตามกลุ่มวัย
4. พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านส่งเสริมสุขภาพให้ภาคีเครือข่าย
5. รณรงค์ และสร้างกระแสการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนหรือสังคม
6. บริหารจัดการด้านการตลาดเพื่องานด้านส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Marketing)
7. พัฒนาความเข้มแข็งภาคีเครือข่ายด้านการส่งเสริมสุขภาพ
8. กำกับ ดูแล ประเมินผลการส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่รับผิดชอบ
9. ผลักดันมาตรการทางกฎหมายสาธารณสุขและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ
10. ประเมินรับรองมาตรฐานด้านส่งเสริมสุขภาพ
11. ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ

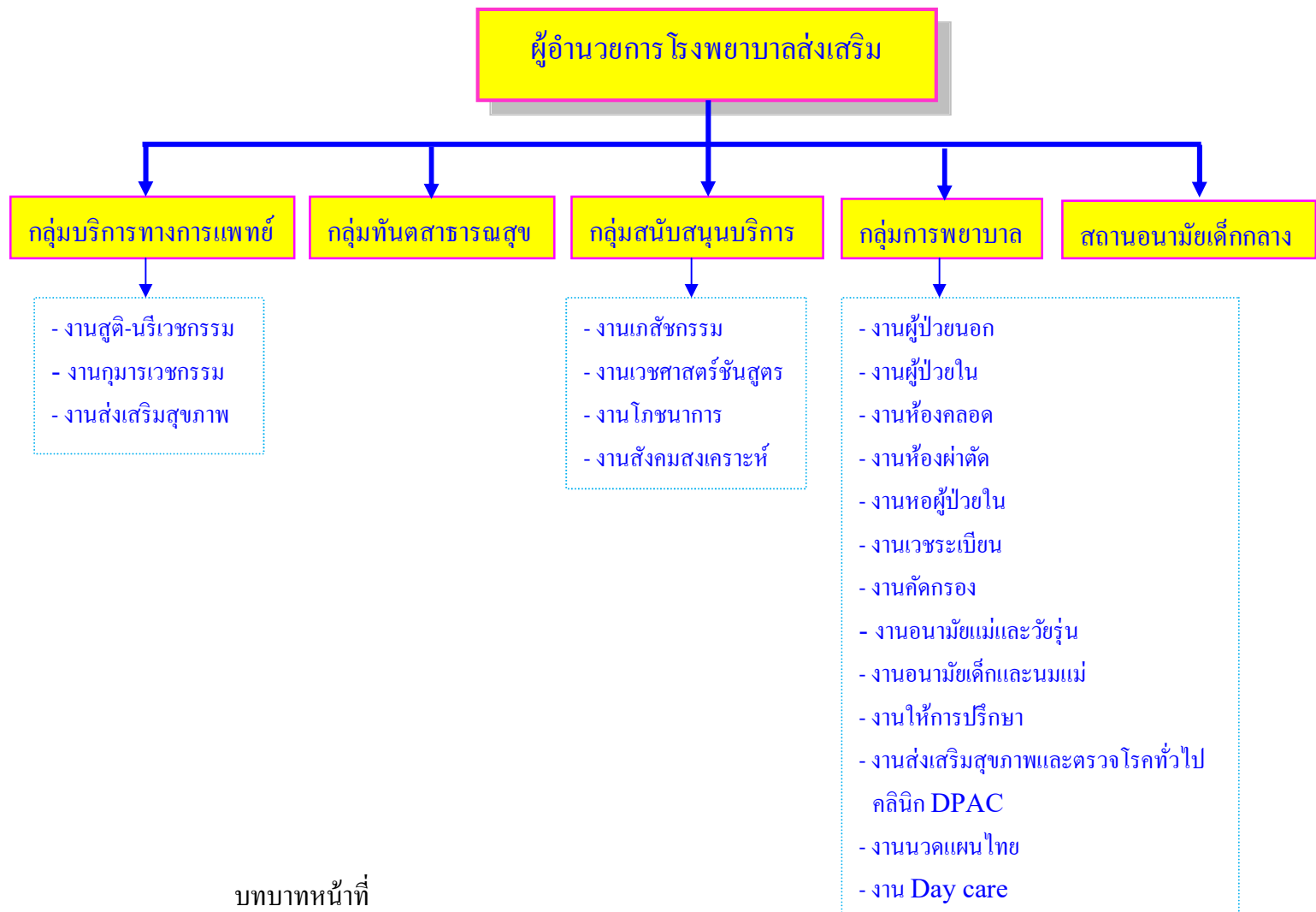
4. กลุ่มพัฒนานามัยสิ่งแวดล้อม

บทบาทหน้าที่

1. เฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ
2. ผลิต และพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมให้ภาคีเครือข่าย
4. รณรงค์ และสร้างกระแสการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม
5. บริหารจัดการด้านการตลาดเพื่องานอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Marketing)
6. พัฒนาความเข้มแข็งภาคีเครือข่ายด้านการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม
7. กำกับ ดูแล ประเมินผลด้านพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบ
8. ประเมินรับรองมาตรฐานด้านพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม
9. ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม
10. คุ้มครองประชาชนและผู้ให้บริการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
11. ผลักดันมาตรการทางกฎหมายสาธารณสุขและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานอนามัยสิ่งแวดล้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
12. ให้บริการที่เกี่ยวข้องทางด้านกฎหมายในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร

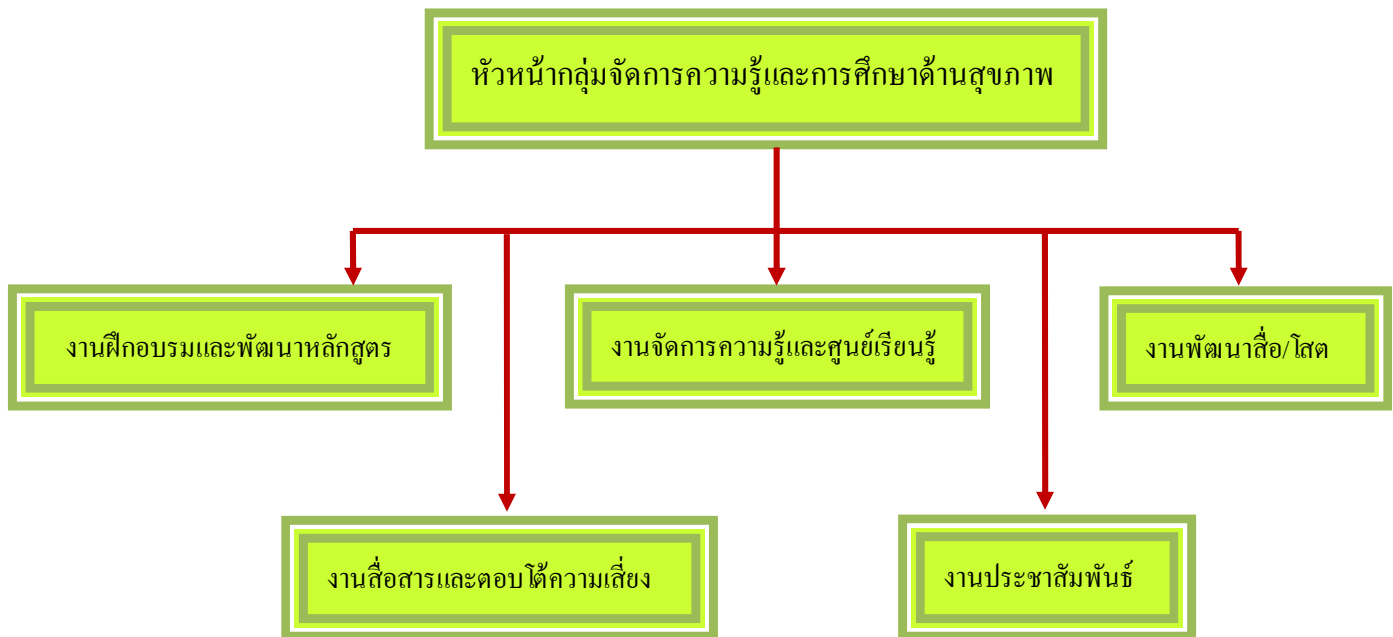
5. กลุ่มโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

บทบาทหน้าที่

1. วิจัยพัฒนาและผลิตนวัตกรรมการบริหารจัดการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงพยาบาลระดับต่าง ๆ
2. ดำเนินงานบริการและพัฒนารูปแบบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
3. ดำเนินงานพัฒนาศูนย์การเรียนรู้, ศูนย์สาธิตรูปแบบบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับหน่วยบริการสาธารณสุขและภาคี
4. ฝึกอบรม เผยแพร่ ถ่ายทอด องค์ความรู้ นวัตกรรม แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องให้กับภาคีเครือข่าย
5. ร่วมผลิตและพัฒนาหลักสูตรด้านการส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบริการสาธารณสุขระดับต่างๆ
6. ประเมินรับรองคุณภาพโรงพยาบาลด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
7. พัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสาร คลังความรู้และนวัตกรรมบริการประชาชนและภาคีเครือข่าย
8. พัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล
9. ให้บริการรักษาพยาบาล ทุกกลุ่มวัย

6. กลุ่มจัดการความรู้และการศึกษาด้านสุขภาพ

บทบาทหน้าที่

1. บริหารศูนย์เรียนรู้และศูนย์สาธิตทางด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
2. บริหารจัดการและอำนวยความสะดวก การฝึกอบรม
3. ประชาสัมพันธ์และสื่อสารตอบโต้ความเสี่ยง
4. บริหารจัดการงานห้องสมุด
5. บริหารจัดการความรู้ขององค์กร(KM Secretariat)

กรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

กลุ่มงาน	ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ประจำ	พนักงาน กระทรวง สาธารณสุข	รวม	%
กลุ่มอำนวยการ	9	2	32	9	52	18.12
กลุ่มบริหารยุทธศาสตร์และงานวิจัย	4	1	1	1	7	2.44
กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ	11	2	2	-	15	5.23
กลุ่มพัฒนานามัยสิ่งแวดล้อม	8	1	1	1	11	3.83
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	76	9	52	54	191	66.55
กลุ่มจัดการความรู้และการศึกษาด้าน สุขภาพ	3	2	4	2	11	3.83
รวม	111	17	92	67	287	100